

Történelmi sodrásban - Ügynökügy: újra, megint, még mindig

2012 április 20. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

A német szövetségi gyűlés Joachim Gauckot választotta államfővé, a különböző gyanús ügyek miatt elnöki tisztéről lemondó Christian Wulff helyére.

Az élete nagy részét a volt NDK-ban leélte. Leleéste a demokrácia prédikátorának is nevezik, s az a politikai küzdelmének az eredménye, hogy az egykori Stasi-iratok közel teljes körben nyilvánosságra kerültek. Nem úgy, mint idehaza, ahol 22 éve van újra és újra napirenden az ügynökkérdés, ám az akták, listák, besúgások, életmegnyomorítók, diktatúrák közt 22 évvel a rendszerváltás után is rizhetik inkognitójukat, vagy netán oktathatják a demokráciát a parlamenti patkó bármely szegletéből.

A maszatolás egyértelmű az ügynökügy kapcsán, ahogy a számonkérés, felelősség, a megtisztulás kapcsán is csak addig jutott a kormány a lusztrációban, hogy az MSZP kommunista utódpárt és így felelős az elmúlt diktatúra bűneiért.

A javaslat, amely mellé akkor egyedül Wittner Mária állt oda, hogy 2014-ben ne indulhasson sem önkormányzati sem országgyűlési választáson, aki funkcionáriusként vett részt az állampárt közéletében, már rég lekerült napirendről, hiszen túl sok pártban túl sok az érintett. Most pedig az ügynöklisták kapcsán kapkodjuk a fejünket lassan egy hónapja, s azt halljuk, hogy miközben az ellenzék – beleértve a kommunista utódpárt MSZP-t is – egységesen támogatta a már múlt év december 12-én Schiffer András által beterjesztett „Az állambiztonsági múlt átláthatóvá tételéről” című indítványt, addig a kormánypártok, nemcsak hogy megosztottak a kérdésben, de azóta le is szavazták a javaslatot.

A Lehet Más a Politika javaslatának lényege az volt, hogy német mintára bárki nyíltan hozzájuthasson az ügynökaktákhoz.

Schiffer a szavazás előtt Németországot és az új államfőjelöltet, Joachim Gauckot hozta fel pozitív példának. Szerinte Gaucknak köszönhetően nem képzelhető el az, hogy Németországban a német szocialista párt egykori cenzora demokráciáról oktassa ki a Bundestagot vagy hogy „egy volt NDK-s miniszter szociáldemokratát játsszon húsz évvel a rendszerváltás után”. Schiffer azt is leszögezte, hogy Magyarország addig nem lehet jogállam, amíg ilyen horderejű kérdések elkenhetők.

Kormányoldalról senki sem akart hozzászólni a témához. Ertsey Katalin pedig azok nevében beszélt, akik az utolsó olyan generációhoz tartoznak, akikről az 1980-as évek végén jelentettek az egyetemista társaik – mondjuk az olyanok, mint a Nagy Kalandor. A kormánypártok a kérdéses ügyben nem szólaltak fel, és az ügynöklista nyilvánosságra hozását egyhangú többséggel leszavazták. Ezzel Magyarország lett a térség utolsó országa, ahol ezt a kérdést nem sikerült megnyugtatóan rendezni. A vita tehát február 20. óta tart megint, és újra felborzolta a politikai kedélyeket.

Különösen az a tény, hogy olyan fontos fideszes képviselők is a javaslat ellen szavaztak, akik korábban pont a Schiffer-javaslatba foglalt álláspontot képviselték éveken keresztül. A javaslatot a 226 fideszes képviselőből 154 szavazta le.

Talán meglepő, de közöttük volt Budai Gyula, Cser-Palkovics András, Hende Csaba, Kubatov Gábor, Nyitrai Zsolt, Orbán Viktor, Papcsák Ferenc, Pokorni Zoltán, Répássy Róbert, Rogán Antal és Szijjártó Péter is. A KDNP-ből 17-en, köztük Rétvári Bence, Semjén Zsolt szavaztak nemmel, míg az MSZP, az LMP és a Jobbik soraiban, valamint a független képviselők közül senki sem szavazta le a javaslatot, Pócs Lajos kivételével.

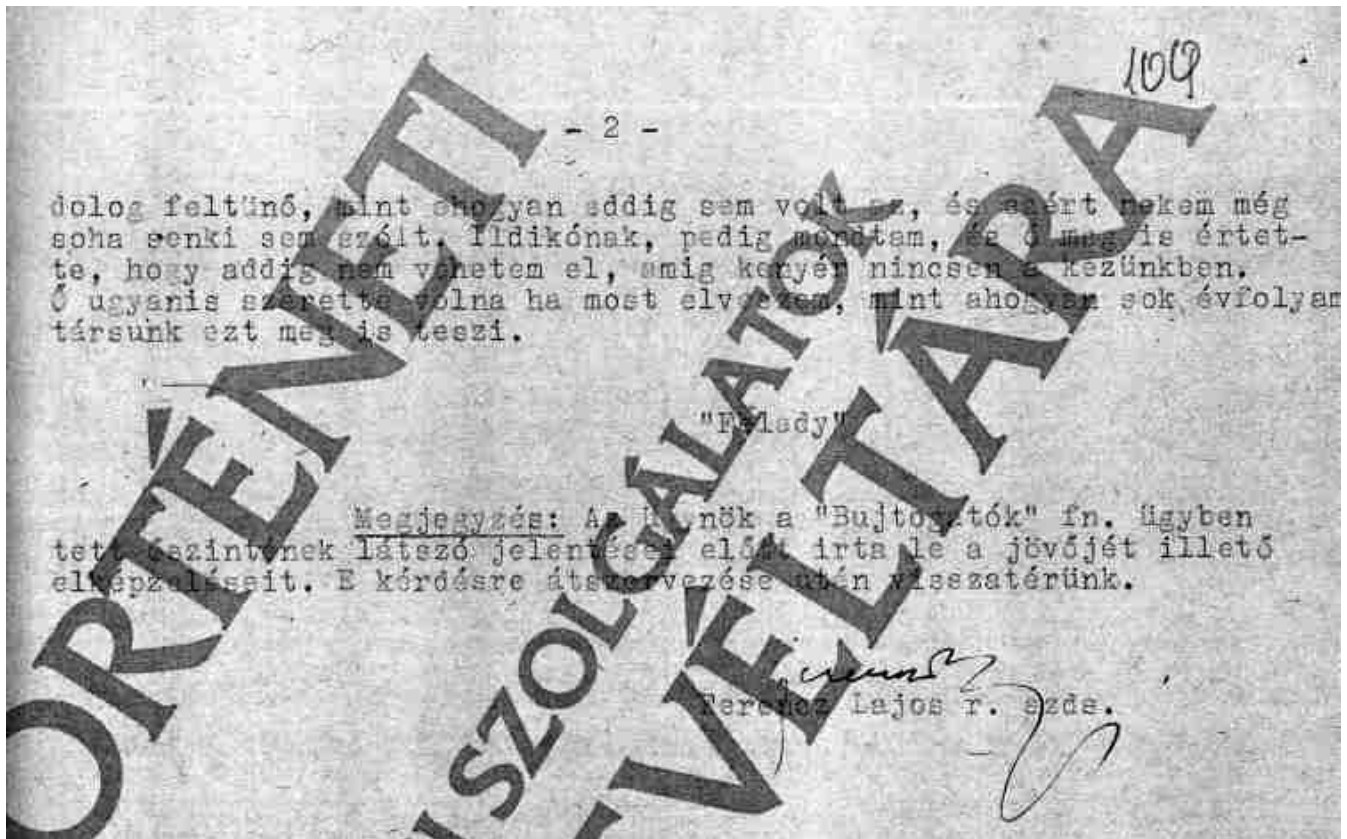
A teremben jelen volt, de nem szavazott a Fidesz soraiból Lázár János, Navracsics Tibor és Varga Mihály, a KDNP-ből Harrach Péter, míg az MSZP oldalán Mesterházy Attila és Nyakó István nem nyomtak gombot. Sokakat az is meglepett, hogy a mindig következetesen antikommunista Wittner Mária a szavazáson tartózkodott.

A javaslat mellett mindössze 24 kormánypárti képviselő állt ki, köztük Balog Zoltán, Gulyás Gergely és L. Simon László is.

Március 5-én aztán a téma komoly vitát váltott ki a Fidesz-frakcióban, mert Lázár János, a Fidesz frakcióvezetője egy sajtótájékoztatón azt mondta: „támogatta volna az ügynökügy rendezését, de álláspontjával kisebbségben van a képviselőcsoportjában. Csak hogy Lázár kijelentését a frakcióban sérelmezték, mert a kérdésről nem volt szavazás a képviselőcsoportban. Vagyis, hogy mi a többségi vagy a kisebbségi álláspont, azt a frakcióvezető nem tudhatta.

Orbán Viktor ugyancsak március 5-én a parlamentben azt mondta, hogy a frakcióban az ügynökmúlt feltárásáról komoly vita folyik, s csak ezek lezárása után tudnak megfelelő javaslattal előállni. Ugyanez volt a helyzet annak idején a felelősségre vonási törvény kapcsán is. S végül egy minden megtisztulásra alkalmatlan javaslat lett elfogadva, amelynek eredményeként egyetlen közéleti szereplő sem kell távozzon a politikai arénából, nemhogy helyi, de még országos szinten sem. Igaz, Biszku Béla törvényszékre cserélhető.

Vajon mi jelentett volna valódi megtisztulást? Ha néhány ezer emberre kimondja a törvény, hogy a diktatúrában betöltött funkcionáriusi szerepe miatt nem indulhat soha többé a demokratikus versenyben jelöltként, és jelentős állami tisztséget nem tölthet be, vagy az, hogy lássuk az öreg Biszku a bíróság előtt? Valószínűleg megtisztulást az első eset hozhatott volna. A lengyel lustrációs törvény 40 ezer volt állampárti tisztviselőre mondta ki, hogy tilos közéleti szerepet és jelentős állami tisztséget viselniük. Ehhez képest, most van egy olyan törvényünk, amelynek eredményeként mindenki vállat ránt, s idézheti Horn Gyulát: „Na és...?”

Az ügynökkérdés szintén kezd valami hasonló forgatókönyvet ölteni. Pedig csak meg kéne nézzük a német példát, s Gauck javaslatát. Persze a kormánypárti képviselőknek is megvan a maguk válasza arra, hogy miért nem, vagy éppen igen az álláspontjuk az ügynöktörvény kapcsán.

Az elmúlt hetek vitái alapján háromféle vélemény alakult ki a frakcióban – nyilván ezek között nem szerepel az az indok, hogy netán kormánypárti képviselőnek is kellemetlen lehet az ügy.

Az ügynöktörvény lehet? legszélesebb kör? nyilvánosságra hozatalát támogatja például az új alkotmány megszövegezésében részt vevő Gulyás Gergely, illetve L. Simon László, a kulturális bizottság és az NKA elnöke. A vidéki képviselők jelentős része ugyancsak ebbe a táborba sorolható, s álláspontjuk szerint a választók elvárásainak felelnének meg az akták szélesebb kör? nyilvánosságra hozatalával. A képviselők a radikálisabb irányvonalat, s ne hallgassuk el: a jobboldali szavazók hangját.

A Fidesz több vezet? politikusa viszont szakmai ügyként kezeli a kérdést és arra hívja fel a figyelmet, hogy megfontoltan és árnyaltabban, megfelelő? jogszabályi háttérrel kell rendezni a kérdést. E csoport véleménye valójában Kövér László házelnök, korábbi titkosszolgálati miniszter álláspontja mögé sorakozik fel, aki attól tart, hogy az akták teljes kör? nyilvánosságra hozatala nemcsak az ügynökök, hanem az áldozatok tekintetében is komoly károkat okozhatnak – nem kell? körültekintés mellett. Lázár János pedig a hódmez?vásárhelyi támogatással, tavaly márciusban elindult honlap-nyilvánosságot tartaná követendő példának, amely a szigorúan titkos (szt) állományú tisztek adatait, széles kör? mellékinformációkkal együtt, háttéranyagok, és magyarázatok kíséretében teszi közzé.

A harmadik csoport álláspontja szerint ma már nem lehet megfelelően rendezni a kérdést. Legfőbb érvük szerint azért, mert az akták egy része megsemmisült, és szerintük így nem lehet hitelesen rekonstruálni a múltat.

Ez utóbbi érvek állnak talán a leggyengébb lábakon. Mert, ha igaz is az, hogy az akták egy része megsemmisült, attól miért ne ismerhetnénk meg azokat, amelyek fellelhetők? Eddig ugyanis, ha ügynöközés volt, rendre Bauer, Pet? és az SZDSZ–MSZP-garnitúra volt napirenden a politikai diskurzusban. Bizony igencsak drámai lenne, ha jó néhány kormánypárti politikus bekerülne ebbe a citált körbe.

Úgy t?nik, nehezen jöhet jól ki ebb?l a helyzetb?l a Fidesz-KDNP – persze ha egy átgondolt, tényleges szembenézést jelent? javaslattal állnak el?, megfordulhat a dolog. Ám ha megint egy felvizezett javaslat kerül a T. Ház asztalára és ennek eredményeként a valódi, széles kör? nyilvánosságra hozatal elmarad – a már ismert

lusztrációs törvény mintájára –, végleg lemondhatunk arról, hogy késve bár, de mégiscsak megtisztulást hozó rendszerváltozásként tartsák számon a magyarországit az átmenetek sorában.

Zárug Péter Farkas
politológus

demokrata.hu

DR. DRÁBIK JÁNOS
100 ÉVVEL TRIANON UTÁN
DVD
A trianoni gyalázaatról tabumentesen

„Egy film amelyet minden magyarnak látnia kell”

Ajánló